

prima instanță: A. Malîi
instanța de apel: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

dosarul nr. 2ra-295/18

ÎN C H E I E R E

28 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Carolina Ciugureanu-Mihailuță împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Ciugureanu-Mihailuță împotriva întreprinderii individuale „Cîrlan Sergiu” cu privire la apărarea dreptului de autor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 03 mai 2016 Carolina Ciugureanu-Mihailuță a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii individuale „Cîrlan Sergiu” cu privire la apărarea dreptului de autor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că, este autorul cursului universitar „Dreptul internațional public” destinat studenților economie generală și drept din cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova, precum și audienților interesați de problemele dreptului internațional, fiind elaborat în strictă conformitate cu prevederile cursului Drept internațional public.

Sușține că, lucrarea enunțată constituie o operă originală în rezultatul unui efort intelectual și științific exclusiv, verificarea în sine a cursului atestînd infailibil creația distinctă, modul și forma de exprimare, abordarea științifică și implicit valoarea practică și didactică a operei.

Menționează că manualul indică expres numele autorului lucrării, Carolina Ciugureanu-Mihailuță, numele fiind opozabil prin identificare și corespunzător pasibil protecției reieșind din principiile ce guvernează dreptul de autor și derivatele aplicabile creației intelectuale în substanța sa.

Afirmă că ÎI „Cîrlan Sergiu” care desfășoară activitate comercială prin intermediul centrului de multiplicare, fără a dispune de consimțămîntul

reclamantei, publică, reproduce și comercializează opera către diverși cumpărători, reclamanta nefiind informată cu privire la valorificare și nu a beneficiat de remunerație.

Relevă că la 15 septembrie 2015 de către pîrît a fost multiplicat și comercializat un exemplar al manualului, fapt confirmat prin bonul fiscal nr .0019, înscris ce confirmă încălcarea de către pîrît al dreptului de autor și modalitatea ilicită de valorificare a operei.

Susține că, în condițiile în care între reclamant și pîrît nu a fost contractată transmiterea dreptului de valorificare a operei prin contractul de autor și/sau după caz nu există consimțămîntul autorului cu privire la valorificarea operei, utilizarea acesteia, comercializarea, multiplicarea de către pîrît este contrară legii și se consideră nelegitimă și implicit cauzatoare de daune.

Solicită admiterea acțiunii, recunoașterea încălcării de către ÎI „Cîrlan Sergiu” a dreptului de autor al Carolinei Ciugureanu-Mihailuță asupra operei, curs universitar „Drept internațional public”, editura „PapaPrint”, 2013; interzicerea ÎI „Cîrlan Sergiu ” valorificarea operei nominalizate prin orice mijloace și orice modalitate existentă, inclusiv prin publicarea, multiplicarea și comercializarea acesteia; încasarea din contul ÎI „Cîrlan Sergiu” în beneficiul Carolinei Ciugureanu-Mihailuță despăgubiri pentru violarea dreptului patrimonial de autor în sumă de 500000 de lei și compensații materiale pentru violarea dreptului moral de autor în sumă de 500000 de lei; încasarea cheltuielilor de judecată.

Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana prin hotărîrea din 31 ianuarie 2017 a admis parțial acțiunea. A recunoscut încălcarea dreptului de autor al Carolinei Ciugureanu-Mihailuță asupra operei de curs universitar „Drept Internațional Public”, Editura PapaPrint, 2013 de către ÎI „Cîrlan Sergiu”. A interzis ÎI „Cîrlan Sergiu” valorificarea operei curs universitar „Drept Internațional Public”, Editura PapaPrint, 2013 a autorului Carolina Ciugureanu-Mihailuță prin orice mijloace și orice modalitate existentă, inclusiv prin publicarea, multiplicarea și comercializarea acesteia. A încasat de la Cîrlan Sergiu în beneficiul Carolinei Ciugureanu-Mihailuță suma de 10000 de lei cu titlu de compensație pentru încălcarea dreptului de autor, suma de 5000 de lei cu titlu de compensație materială a prejudiciului moral și suma de 4000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în total suma de 19000 de lei. În rest, a respins pretențiile ca fiind neîntemeiate. A încasat de la Cîrlan Sergiu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 400 de lei.

În susținerea poziției prima instanță a reținut că, s-a constatat legătura causală între fapta de multiplicare și copertare de către ÎI „Cîrlan Sergiu” a operei științifice „Drept Internațional Public”. Curs universitar, editura „PapaPrint”, 2013, autor Carolina Ciugureanu-Mihailuță” și comercializarea copiei acesteia contra cost.

La fel, instanța a mai reținut că prin faptele deținerii, multiplicării, oferirii unui aspect comercial de uz habitual și a comercializării contra preț a copiei operei științifice nominalizate, ÎI „Cîrlan Sergiu” a efectuat valorificarea obiectului menționat a dreptului de autor ce aparține Carolinei Ciugureanu-Mihailuță.

Prima instanță a conchis că ÎI „Cîrlan Sergiu” a valorificat neautorizat și

illegal opera nominalizată și astfel a încălcat dreptul de autor a reclamantei asupra operei respective.

Totodată, prima instanță a considerat că cuantumul sumei de 10000 de lei, va acoperi compensația pentru prejudiciul cauzat reclamantei prin acțiunile ilegale de încălcare a dreptului de autor din partea pîrîtului, reieșind din condițiile socio-economice din Republica Moldova, luînd în considerație valoarea orientativ-estimabilă a operei științifice valorificate și posibilitățile sale de valorificare, specificul activității pîrîtului în procesul de valorificare a operei în mod ilegal, cu raportare la mărimea pretențiilor din acțiune.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 17 octombrie 2017 a respins apelurile declarate de Carolina Ciugureanu-Mihailuță și ÎI „Cîrlan Sergiu” și a menținut hotărîrea primei instanțe.

La 12 ianuarie 2018 Carolina Ciugureanu-Mihailuță a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe în partea respingerii acțiunii cu pronunțarea în această parte a unei hotărîri de admitere integrală a acțiunii în sensul formulat.

În motivarea recursului a relatat circumstanțele de fapt ale cauzei, exprimîndu-și dezacordul cu hotărîrile recurate și a invocat că instanțele inferioare nu au luat în considerare cele menționate de recurentă.

Consideră că, instanțele inferioare la stabilirea cuantumului despăgubirilor nu au ținut cont de faptul că manualul multiplicat deja era scanat și pregătit comercializării către un număr nelimitat de studenți, iar locația centrului de multiplicare care se află în nemijlocită apropiere a Academiei de Studii Economice din Moldova, constituie un argument suplimentar ce urmează a fi luat în calcul la stabilirea despăgubirilor.

Opinează că instanțele inferioare la aprecierea prejudiciului moral au diminuat caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate, referindu-se la explicațiile din hotărîrile Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 și nr. 3 din 09 iunie 2014.

Susține că urmau a fi compensate integral cheltuielile pentru asistența juridică, deoarece au fost prezentate înscrisuri în acest sens.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil pentru următoarele.

Conform art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul de admisibilitate constată că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 (f.d.130-136), însă în recurs recurenta invocă faptul că a recepționat decizia recurată la 21 decembrie 2017 (f.d.144), la care instanța de recurs va da credibilitate, întrucât la materialele cauzei nu există probe care să ateste contrariul. Prin urmare se conchide că exercitarea căii de atac a fost efectuată în termen.

Argumentele invocate în recurs precum că, instanțele inferioare la stabilirea cuantumului despăgubirilor nu au ținut cont de faptul că manualul multiplicat deja era scanat și pregătit comercializării către un număr nelimitat de studenți, iar locația centrului de multiplicare care se află în nemijlocită apropiere a Academiei

de Studii Economice din Moldova, constituie un argument suplimentar ce urmează a fi luat în calcul la stabilirea despăgubirilor, nu pot fi reținute, deoarece la stabilirea despăgubirilor instanțele inferioare au ținut cont de un șir de circumstanțe, prin prisma art. 63 alin. (2) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139 din 02 iulie 2010, instanța de judecată, la stabilirea despăgubirii, va ține cont de necesitatea: a) recuperării pierderilor, inclusiv a venitului ratat, suportate de partea lezată; b) perceperii profitului obținut ilegal de persoana care a încălcat drepturile; c) achitării unei compensații de la 500 de lei pînă la 500 000 de lei pentru fiecare drept încălcat.

Din aceleași raționamente nu pot fi reținute nici alegațiile din recurs precum că instanțele inferioare la aprecierea prejudiciului moral au diminuat caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate.

Mai mult, hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție reprezintă evaluări ale practicii judiciare existente și aserțiuni cu privire la modul de punere în aplicare a legii, avînd caracter consultativ și nu pot constitui baza formală a hotărîrilor judecătorești, pentru că nu sunt izvor oficial de drept.

Completul constată că, argumentele invocate în cererea de recurs în esența lor sunt similare cererii de apel (f.d.89--92), dar și cererii de chemare în judecată (f.d.2-4) și constituie o interpretare a normelor de drept efectuată de recurentă care nu pot fi puse la baza recursului, deoarece vizează temeinicia deciziei instanței de apel și ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art.386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel, însă asemenea temei nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă aplicabil recursului. Ba mai mult, acestea au fost deja supuse examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanțele inferioare prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 118 din aceeași lege, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs, iar normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios au fost interpretate elocvent și aplicate just cu respectarea garanțiilor ce derivă din dreptul la un proces echitabil.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurenta nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe.

Mai mult, completul de admisibilitate relevă că Carolina Ciugureanu-Mihailuță a depus cererea de recurs, după ce a avut posibilitate de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr. 21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

În acest sens, completul de admisibilitate reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că “... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995*).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanțele inferioare au examinat cauza sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Carolina Ciugureanu-Mihailuță, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

A considera inadmisibil recursul declarat de Carolina Ciugureanu-Mihailuță împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Carolina Ciugureanu-Mihailuță împotriva întreprinderii individuale „Cîrlan Sergiu” cu privire la apărarea dreptului de autor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan